

Katarzyna Bock-Matuszyk
Ewa Sowińska

[Wrocław]

**„*Oral history*
– dziedzictwo kulturowe Polski
i Islandii uchwycone
w ludzkich słowach”**

Wrocławski Rocznik
Historii Mówionej
Rocznik VI, 2016
ISSN 2084–0578

Przez ostatni rok Ośrodek „Pamięć i Przyszłość” z Wrocławia wraz z The Icelandic Research Centre for Innovation and Economic Growth z Reykjavíku realizował projekt, którego głównym celem było uchwycenie różnorodności kulturowej Islandczyków i licznie mieszkających na ich wyspie Polaków oraz rozwijanie metody historii mówionej¹.

W sierpniu 2015 r. grupa młodych badaczy z Polski wyjechała na Islandię, gdzie wraz z kilkoma Islandczykami, wykorzystującymi w swych badaniach naukowych metodę *oral history*, wzięła udział w warsztatach prowadzonych przez polskich i islandzkich ekspertów: prof. Martę Kurkowską-Budzan, prof. Joannę Wojdon, prof. Hannesa H. Gissurarsona, prof. Guðniego Th. Jóhannessona i prof. Pawła Jaworskiego. Celem warsztatów

---

¹ Projekt finansowany z funduszy EOG, pochodzących z Islandii, Lichtensteinu i Norwegii oraz ze środków krajowych w ramach programu „Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego” w ramach MF EOG 2009–2014.

było zapoznanie tej międzynarodowej grupy z odmiennym podejściem do metodologii historii mówionej w obu krajach, czemu służyła również wizyta w Center for Oral History przy Uniwersytecie Islandzkim, a także zaznajomienie się z historią i kulturą obu krajów, które łączy tak duża grupa Polaków. Od lat 80. XX w., a zwłaszcza po wejściu Polski do Unii Europejskiej, migrowali oni bowiem na wyspę, by obecnie stać się najliczniejszą z mieszkających tam mniejszości narodowych.

Głównym celem wyjazdu na Islandię Hanny Gospodarczyk (Uniwersytet Warszawski), Roberta Rydzewskiego (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu), Marka Szajdy (Uniwersytet Wrocławski) i Karoliny Żłobekiej (Uniwersytet Jagielloński) była realizacja projektu badawczego „Polacy na Islandii”. W jego ramach, z wykorzystaniem kwestionariusza pytań opracowanego na warsztatach, naukowcy nagrali relacje biograficzne mieszkających na wyspie Polaków. Jedną z tych relacji, siostry Agnieszki, karmelitanki, została opublikowana w niniejszym tomie wraz z krytycznym opracowaniem tego źródła przez Marka Szajdę, a szczegółowe wnioski z realizacji projektu badawczego jego uczestnicy opisali w tekście poniżej. Relacje posłużyły do przygotowania tematycznej wystawy „Polacy na Islandii”, która w grudniu 2015 r. została zaprezentowana na wrocławskim Rynku oraz w Internecie na stronie projektu www.poland-meets-iceland.eu².

Istotnym elementem projektu „*Oral history* – dziedzictwo kulturowe Polski i Islandii uchwycone w ludzkich słowach” była również konferencja naukowa, na której badacze z Polski, Islandii i Czech przedstawili wiele zagadnień metodologicznych związanych z wykorzystaniem historii mówionej, jak również realizowane w poszczególnych krajach i instytucjach projekty gromadzenia i udostępniania relacji historii mówionej. Artykuły naukowe powstałe w oparciu o wystąpienia konferencyjne zostały opublikowane w niniejszym tomie.

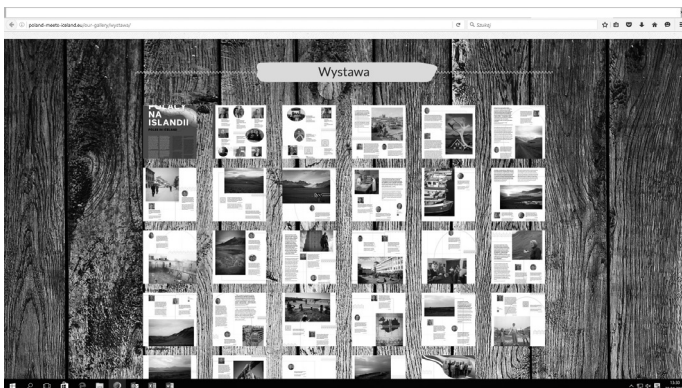
² Autorem koncepcji merytorycznej wystawy jest dr Iwona Nowak.

1. Grupa badawcza projektu „Polacy na Islandii” podczas wizyty w the Center for Oral History w Reykjavíku, sierpień 2015 r. Fot. z Archiwum OPIp.

2. Robert Rydzewski w trakcie nagrywania relacji Magdaleny Przewłockiej w Hella, sierpień 2015 r. Fot. z Archiwum OPIp.

3. Wystawa „Polacy na Islandii” (źródło: www.poland-meets-iceland.eu).